

Vuosikertomukset

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston toimintakertomus 2023
Toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston toimintakertomus 2021

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston toimintakertomus 2020

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston toimintakertomus 2023

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkostossa on edustusta kirjastojen eri sektoreista, arkistoista ja museoista. Verkoston päätehtävänä on linjata ja ohjeistaa toimijoiden kuvailua ja yhtenäistää käytäntöjä.

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkosto kokoontui etäyhteydellä 14 kertaa vuonna 2023. [Kokousten muistiot](#) ovat verkoston sivuilla. Lisäksi kokoontui eri kokoonpanoissa pienryhmiä, joissa käsiteltiin uudistuneen RDA:n käyttäjäyhteisöjen tarkennettuja ohjeita, fiktiivisten ja ei-inhimillisten entiteettien kuvailun ohjeita ja ohjeita liittyen Metatietosanaston käyttöön toimijoiden kuvailussa.

Keväällä 21.3.2023 järjestettyyn [kuvailuryhmien työpajaan](#) osallistuttiin erityisesti alustuksella "Tunnisteiden käyttö kuvailussa (toimijatunnisteet ja muut tunnisteet)". Lisäksi osallistuttiin [KAM-yhteistyöryhmän](#) ja [Teos Marc 21:ssä -projektin](#) toimintaan.

Vuoden aikana verkostossa työstiin uudistuneeseen RDA:han liittyen erilaisia linjauksia ja välimerkitysohjeita sekä käyttäjäyhteisön tarkennetuista ohjeista yhteisön kuvailuun liittyviä ohjeita, jotka lisättiin RDA Toolkitiin. Valmiiksi saatiin myös ohjeet [fiktiivisten ja ei-inhimillisten entiteettien](#) kuvailuun, joka lisättiin erilliseksi ohjeeksi Toimijakuuvailuohje-sivustolle. Lisäksi saatiin valmiiksi ohjeistus [henkilön ammatin ja tehtävän käytön](#) osalta kuvailussa, ja ohje lisättiin osaksi Toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston sivulla olevaa Metatietosanaston käyttö toimijoiden kuvailussa -ohjetta. Toimijakuuvailuohjeesta tehtiin uusi versio, jota käytiin verkostossa läpi syksyn aikana, mutta ei vielä otettu käyttöön. Uudistettu toimijakuuvailuohje on rakenteeltaan erilainen pohjautuen uudistetun RDA:n elementteihin Marc 21 -formaatin sijaan, ja ohjeessa on jo huomioitu uudistetun RDA:n mukana tulevia muutoksia. Uudistettu ohje sijaitsee samalla sivustolla muiden RDA:n sovellusohjeiden kanssa.

Kokoonpano vuonna 2023

Ilona Leppänen (sihteeri -7/2023, puheenjohtaja 8/2023-), Kansalliskirjasto
Henna Peltonen (sihteeri 8/2023-), Kansalliskirjasto
Ilkka Haataja, Taideyliopiston kirjasto, Sibelius-Akatemia
Tuula Harmoinen, Jyväskylän yliopisto, Avoimen tiedon keskus
Miia Herrala, Kansallisarkisto
Anssi Lampela, Kansallisarkisto
Reeta Niemi (poissa 11-12/2023), KAVI
Saijamari Pakkala, Tampereen kaupunginkirjasto
Marja Puntalo, Haaga-Helia
Salla Rimpinen (-9/2023), Museoliitto
Jaakko Tuohiniemi, Helsingin yliopiston kirjasto
Sirpa Tuomisto, Kokkolan kaupunginkirjasto
Päivi Wendelius, Oulun yliopiston kirjasto

Kutsutut asiantuntijajäsenet:

Kari Ahola, Kansalliskirjasto
Jerry Jantunen (puheenjohtaja -7/2023), Kansalliskirjasto
Samu Virokannas (-7/2023), Kansalliskirjasto
Auli Hoffren, Suomen Kirjastopalvelu

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston toimintakertomus 2021

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkostossa on edustusta kirjastojen eri sektoreista, arkistoista ja museoista. Sen päätehtävänä on toimijoiden kuvailuun liittyvien käytäntöjen yhtenäistäminen. Vuonna 2021 toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston toiminta ja asema kansallisten kuvailuryhmien keskuudessa vakiinnutettiin.

Toimijakuuvailun asiantuntijaverkoston omat verkkosivut ylläpidetään osoitteessa <https://www.kivi.fi/display/TOIKU>. Verkoston antamat suositukset löytyvät verkoston sivuilla [Suositukset](#) ja kokousten pöytäkirjat ovat luettavissa sivuilla [2021](#). Verkoston sisäistä viestintää varten on käytössä oma sähköpostilista: toimijakuuvailuverkosto-posti@helsinki.fi.

Vuoden aikana verkosto piti kahdeksan varsinaista verkkokokousta ja useita pienryhmän kokouksia, joissa valmisteltiin esim. Metatietosanastoon lisättäviä termikokonaisuuksia ja erillisiä kuvailuohjeita. Lisäksi verkosto järjesti kaksi työpajaa (nämäkin pidettiin verkossa): ensimmäisessä (5.5.) käsiteltiin tapahtumien ja fiktiivisten hahmojen kuvailua ja toisessa (25.5.) keskusteltiin rajanvedosta toimija- ja paikkaentiteettien välillä. Työpajoissa tehtyjen linjausten soveltamista käytäntöön edistettiin vuoden 2022 aikana. Lisäksi osa verkoston jäsenistä oli mukana kansallisten kuvailuryhmien yhteisissä työpajoissa (13.4., 28.9. ja 30.11.).

Verkoston kokouksissa käsiteltiin seuraavia asioita:

- uudistuvan RDA:n toimijoiden kuvailuun liittyvien linjausten läpikäynti
- kuvailutasojen määrittäminen toimijoiden kuvailun näkökulmasta
- toimijoiden kuvailussa käytetyt aikamerkinnot
- kirjastojen toimijakuuvailuohjeen täydentäminen (toimijaan liittyvään paikan merkitseminen ja kokousten/tapahtumien kuvailu)
- toimija-kuvailuentiteettirajaus (työ vielä kesken)

- Metatietosanaston toimijoiden kuvailuun liittyvien käsityöryhmien päivitykset ja lisäykset (toimialat, yhteisön ja hallintoalueen tyypit, suvun kategoriat).

Toimijakuvaailun asiantuntijaverkoston toimintakertomus 2020

Toimijakuvaailun asiantuntijaverkosto

Toimijakuvaailun asiantuntijaverkosto aloitti toimintansa alkuvuonna 2020. Sen keskeisiä tehtäviä on suomalaisten kirjastojen, arkistojen ja museoiden toimijakuvaailutyön edistäminen ja toimijoihin liittyvien kuvailukäytäntöjen yhtenäistäminen. Toimijakuvaailun asiantuntijaverkosto toimii yhteistyössä KAM-kuvailuryhmän kanssa ja pyrkii myös sujuvaan yhteistyöhön muiden kuvaailun asiantuntijaryhmien kanssa.

Toimijakuvaailun asiantuntijaverkoston tehtävänä on:

- edistää toimijoiden yhtenäistä kuvailua
- seurata kuvaailusääntöjen kehitystä toimijoiden näkökulmasta
- laatia toimijoiden kuvailuun liittyviä sovellusohjeita ja suosituksia
- jalkauttaa ja jakaa tietoa ja osaamista
- järjestää koulutusta
- vahvistaa toimijakuvaailuyhteistyötä kirjastojen, museoiden ja arkistojen välillä.

Verkoston jäsenet vuonna 2020:

- Martin Engberg (verkoston sihteeri), Kansalliskirjasto
- Ilkka Haataja, Taideyliopiston kirjasto, Sibelius-Akatemia
- Tuula Harmoinen, Jyväskylän yliopisto, Avoimen tiedon keskus
- Miia Herrala, Kansallisarkisto
- Anssi Lampela, Kansallisarkisto
- Reeta Niemi, KAVI
- Saijamari Pakkala, Tampereen kaupunginkirjasto
- Katerina Sornova (puheenjohtaja), Kansalliskirjasto
- Jaakko Tuohiniemi, Helsingin yliopiston kirjasto
- Sirpa Tuomisto, Kokkolan kaupunginkirjasto
- Taija Tuoresjärvi, Aalto-yliopiston tutkijapalvelut
- Päivi Wendelius, Oulun yliopiston kirjasto
- Kutsutut asiantuntijajäsenet:
- Kari Ahola, Kansalliskirjasto
- Jerry Jantunen, Kansalliskirjasto
- Johanna Parviainen, Suomen Kirjastopalvelu

Verkoston toiminta vuonna 2020

Verkoston ensimmäinen kokous oli 14.1.2020 ja kaiken kaikkiaan verkosto kokoontui 15 kertaa. Ensimmäinen kokous järjestettiin Kansalliskirjaston tiloissa, kaikki muut kokoukset olivat etäkokouksia. Useimmissa kokouksissa (noin kymmenessä) verkosto keskittyi RDA-linjausten läpikäymiseen toimijakuvaailun näkökulmasta. Varsinaisten kokousten lisäksi verkoston jäsenet ovat osallistuneet eri kokoonpanoilla yhteistyötyyppi- ja suhdeterministauksen valmisteluihin (Metatietosanasto) ja ovat tehneet pohjatöitä Kongressin kirjaston ns. H405-listan käsittelyä varten (listassa määritellään, kuvaillaanko jokin elementti toimijana, aiheena, paikkana, aihekäsitteenä vai teoksena).

Toimintasuunnitelma vuodelle 2021

- Toimijakuvaailun asiantuntijaverkoston tunnetuksi tekeminen ja tiedotuksen kehittäminen
- Verkoston laajentaminen koko KAM-sektorille
- KAM-sektorin eri organisaatioiden toimijakuvaailun lähtökohtien ja tarpeiden selvittäminen
- RDA-kuvailun sovellusohjeet, käännöksen mahdollinen kommentointi, esimerkkien lisääminen toimijakuvaailun osalta
- kuvailukäytäntöjen läpikäynti ja niiden yhtenäistäminen
- yhteiset kokoukset muiden kuvailuryhmien kanssa (ns. H405-lista)
- fiktiivisten hahmojen kuvaailun selkeyttäminen
- Nimitietopalvelun mahdollisen jatkoprojektin kehityksen seuraaminen.